

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Tõendite Kogumine](#) > [Poland](#)

Tõendite kogumine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Poola

1 Tõendamiskohustus

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Tõenditega seotud küsimusi ja tõendite kogumist reguleeritakse peamiselt 23. aprilli 1964. aasta tsiiviilseadustiku (edaspidi „tsiviilseadustik“) artikliga 6 ja 17. novembri 1964. aasta tsiiviilkohtumenetluse seadustiku (edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) artiklitega 227–315.

Tsiiviilseadustiku artikli 6 kohaselt on asjaolu tõendamise kohustus isikul, kes nõuab sellest asjaolust tulenevate õiguslike tagajärgede tunnustamist. Teatavate asjaolude tõendamise kohustus on seega hagejal ja teatavate teiste asjaolude tõendamise kohustus kostjal.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 228 kohaselt ei ole vaja tõendada üldtuntud asjaolusid. Tõendama ei pea asjaolusid, mille kohta teave on üldiselt kättesaadav, ega asjaolusid, mille kohus on omal algatusel tuvastanud, kuid kohus peab nendele juhtima poolte tähelepanu. Samuti ei ole vaja tõendada asjaolusid, mida vastaspool on menetluse käigus tunnistanud, kui nende tunnustamises ei ole kahtlust (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 229). Kui pool ei väljenda arvamust seoses vastaspoolelt asjaolude kohta saadud väidetega, võib kohus kogu kohtuistungil tulemust arvesse võttes lugeda need asjaolud tunnistatuks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 230). Kooskõlas tsiiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 231 võib kohus lugeda asja lahendamiseks asjakohased asjaolud tuvastatuks, kui selle järelduse saab teha muude tuvastatud asjaolude põhjal (faktiline eeldus).

Seadusega kehtestatud eeldused (õiguslikud eeldused) on kohtule siduvad, kuid need võib ümber lükata, kui seaduses ei ole see välistatud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 234).

Kehtiva õiguse kohaselt ei ole Poolas ümberlukkamatuid õiguslikke eeldusi, st eeldusi, mida ei saa ümber lükata. Teatavaid õiguslikke eeldusi saab aga ümber lükata ainult eraldiseisvas menetluses, näiteks eeldus, et isik suri surmatunnistusel esitatud kuupäeval, eeldus, et lapse ema abikaasa on ka lapse isa, või eeldus, et isik, kes on pärijaks tunnustatud, on ka tegelik pärija. Samuti võib seada lõpliku kohtuotsuse järelduse süüteo toimepanemise kohta kahtluse alla ainult seda kohtuotsust vaidlustavas menetluses.

Muud õiguslikud eeldused võib vastupidist näitavate tõenditega ümber lükata sama menetluse raames. Sellised eeldused on näiteks heausksuse eeldus, eeldus, et laps sündis elusana, eeldus, et isiku heaolu ohustav tegu on ebaseaduslik, eeldus, et kaasomanike osakud ühisvaras on võrdsed, eeldus, et võlgnik tegutses teadmiseega, et võlausaldajad kannatavad kahju, eeldus, et seltsingu liikmete panus on võrdse väärtusega, ning eeldus, et ametlikus dokumendis kinnitatu on tõsi.

Kooskõlas tsiiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 233 lõikega 2 hindab kohus oma veendumuse ja kogutud tõendite põhjaliku läbivaatamise alusel, kui oluline on poole keeldumine esitada kohtuotsusele vastupidist

näitavaid tõendeid või kui olulised on takistused poole sellisele tegevusele. Seega võib kohus praktikas otsustada, et vastupidise tõendamise kohustus on hoopis poolel, kelle tegevus raskendab konkreetse asjaolu tõendamist, st selle tõendamist, et asjaolu ei leidnud aset.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Tsiviilkohtumenetlustes kohaldatakse tõendite vaba hindamise põhimõtet (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 233), mille kohaselt hindab kohus tõendite usaldusväärsust ja tõendusjõudu kogutud tõendite igakülgse uurimise põhjal. Konkreetse asjaolu esinemise põhjal otsuse tegemiseks peab kohus olema veendunud, et see asjaolu tegelikult aset leidis.

Tsiviilkohtumenetlustes võib erandkorras piisata usust, et asjaolu esines tõenäoliselt. See on nii olukordades, kus seadusega nõutakse ainult *prima facie* väiteid, mitte asjaolu tõendamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 243). Tsiviilkohtumenetluse seadustikus loetakse *prima facie* väited piisavaks, et otsustada näiteks kautsjoni määramise, täiendava isiku menetlusse sekkumise või tagaseljaotsuse vahetu jõustatavuse peatamise üle.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Kohus võib vastu võtta tõendeid, millele pool ei ole osutanud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 232), kuid hagimenetlustes on see erandlik ja toimub kohtu äranägemisel. See ei ole nii teatavatel juhtudel hagita menetlustes, kui seaduses on ette nähtud kohtu võimalus ise menetlusi algatada (näiteks vanemliku vastutuse või eestkoste asjades) või kui seaduses nõutakse, et kohus teeks omal algatusel kindlaks teatavad asjaolud (näiteks pärimistunnistuse menetlustes uurib kohus omal algatusel, kes on pärija). Sellisel juhul, kui menetluse pooled ei ole esitanud piisavaid tõendeid, peab kohus praktikas vastu võtma tema omal algatusel kogutud tõendid.

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Tõendite kogumise taotlus ei ole kohtule siduv. Poole esitatud tõendid võib vastu võtta või kõrvale jätta. Nii tõendite kõrvalejätmiseks kui ka nende vastuvõtmiseks tuleb anda määrus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 235² lõige 2 ja artikli 236 lõige 1). Toimiku dokumentide või nende lisade suhtes tehakse erand. Selline dokument on tõend ilma vajaduseta teha selle kohta eraldi otsus – kohus peab otsuse tegema vaid siis, kui soovib dokumendi kõrvale jätta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 243²). Tõendite vastuvõtmise kohta tehtavas otsuses osutab kohus tõenditele ja tõendamist vajavatele asjaoludele ning esitab vajaduse ja võimaluse korral tõendite kogumise kuupäeva ja koha.

Kohtu otsus tõendite vastuvõtmise või kõrvalejätmise kohta ei ole sellele kohtule siduv ja kohus võib asjakohasel juhul otsuse tühistada või seda muuta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 240 lõige 1).

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Kohus võib kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 235² kõrvale jätta eelkõige järgmised tõendid:

- tõendid, mille rakendamise välistab seadustiku säte;
- tõendid, mille eesmärk on tõendada asjaolu, mida ei ole vaidlustatud, mis ei ole tähtsad juhtumi tulemuse seisukohast või vastavad tõendatult taotleja väitele;
- tõendid, mis ei sobi kõne all oleva asjaolu tõendamiseks;
- tõendid, mida ei ole võimalik esitada;
- tõendid, mille ainus eesmärk on menetlust pikendada, ning
- tõendid, mida ei ole taotluses nimetatud nende esitamist võimaldaval viisil, või kui taotluses ei ole täpsustatud tõendamist vajavaid asjaolusid ning pool ei ole seda puudust kõrvaldanud, kuigi seda on nõutud.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Tõendite hulka võivad kuuluda eelkõige järgmised:

- tekstidokumendid, mis võimaldavad tuvastada nende väljaandjaid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 243¹–257);
- tunnistajate ütlused (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 259–277);
- eksperdiarvamus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 278–291);
- vaatlus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 292–298);
- poolte ärakuulamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 299–304);
- veregrupi analüüs (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 305–307);
- kujutist või helisalvestist sisaldavad dokumendid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 308).

See loetelu ei ole ammendav – Poola tsiviilkohtumenetlusõigus võimaldab kasutada muid kui seaduses sõnaselgelt osutatud tõendeid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 309).

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiisiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Reeglina esitavad tunnistajad kohtuistungil tõendeid suuliselt. Tunnistajat, kes ei saa kutse peale kohtusse ilmuda haiguse, puude või muu ületamatu takistuse tõttu, kuulatakse tema elukohas (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 263). Kohus võib otsustada, et tunnistaja peaks oma ütluse andma kirjalikult (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 271¹). Sellisel juhul peab tunnistaja esitama kohtule ütluse teksti kohtu seatud tähtajaks. Kurdid ja tummad tunnistajad esitavad tõendid kirjalikult või eksperdi abiga (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 271 lõige 2). Põhjendamatu mitteilmumise korral määrab kohus tunnistajale trahvi ja esitab uue kutse ning korduva mitteilmumise korral määrab lisatrahvi ja võib anda korralduse sundida tunnistajat kohtusse ilmuma (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 274 lõige 1).

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 266 kohaselt teavitatakse tunnistajat enne ülekuulamist õigusest keelduda ütluste andmisest, aga ka kriminaalvastutusest valeütluste andmise korral (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 266). Ütlust andma asuv tunnistaja annab järgmise vande: „Mõistes oma sõnade tähtsust ja oma juriidilisi kohustusi, vannun tõsiuskselt, et räägin tõtt ega varja midagi, millest olen teadlik.“ Kirjalikult ütlusi andev tunnistaja annab vande teksti allkirjastamisega.

Suulist ütlust andes vastab tunnistaja kõigepealt kohtu küsimustele talle juhtumiga seoses teadaoleva teabega, nimetades teabe allika, ning seejärel võivad pooled esitada talle küsimusi (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 271 lõige 1).

Kui tunnistajate ütlused on üksteisega vastuolus, võib neid vastandada (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 272).

Kohus otsustab, kas tunnistajat, kes ei viibi kohal, võib üle kuulata tehniliste kaugkonverentsiseadmete abil, hinnates, kas tõendite olemus välistab selle või mitte (nt tunnistaja isikuomaduste tõttu; tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 235 lõige 2). Sellisel juhul peaks tunnistaja viibima teise kohtu ruumides või vabaduse kaotanud tunnistaja puhul vangis või vahi all, et ülekuulamist saaks edastada menetlust läbiviiva kohtu saali ja tunnistaja asukoha vahel. Vabaduse kaotanud isiku asukohas peab menetluses osalema vangla või kinnipidamisasutuse juhtkonna esindaja, muu volitatud esindaja ja vajaduse korral tõlk (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 151 lõige 2).

Kohus otsustab, kas eksperdi aruanne esitatakse suuliselt või kirjalikult (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 278 lõige 3). Iga arvamus peab sisaldama selle põhjendusi (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 285). Kui arvamus on esitatud, võib kohus nõuda arvamusel suulist või kirjalikku täiendamist või selle selgitamist ning lisaarvamust samalt eksperdiilt või teistelt ekspertidelt (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 286).

Kui tõendeid kogutakse selleks määratud kohtuniku või taotluse saanud kohtu kaudu, võib kohus jätta määratud kohtuniku või taotluse saanud kohtu ülesandeks eksperdi valimise (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 278 lõige 2).

Kuni eksperdi tegevuse lõpuni võib pool taotleda, et ekspert jäetaks kõrvale samadel alustel nagu võib taotleda kohtuniku kõrvalejätmist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 281 lõige 1).

Ekspert võib keelduda arvamuse avaldamisest samadel alustel nagu tunnistajad võivad keelduda ütluste andmisest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 280 ja 261). Ekspert, kes ei ole registreeritud kohtuekspertide registris, annab vande.

Kohus võib nõuda, et toimikut või vaatluse eset näidataks eksperdile vajalikus ulatuses ja et ta viibiks tõendite kogumise juures või osaleks selles (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 284).

Põhjendamatu ilmumata jätmise, vande või arvamuse andmisest põhjendamatu keeldumise või arvamuse esitamisega põhjendamatu viivitamise korral võib kohus määrata eksperdile trahvi, kuid ei või sundida eksperti kohtusse ilmuma (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 287 ja 289).

Kohus võib vastu võtta tõendid, mis pärinevad teise seadusjärgsesse menetlusse kuuluvast arvamusest, mis on koostatud ametiasutuse nimel (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 278¹).

Igaüks, kellelt kohus seda nõuab, peab esitama kindlaksmääratud ajal ja kohas tema valduses oleva dokumendi, mis tõendab juhtumi seisukohast olulist asjaolu, välja arvatud siis, kui dokument sisaldab konfidentsiaalset teavet (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 248 lõige 1). Sellest kohustusest võib vabastada ainult isikud, kellel on seoses dokumendis käsitletud asjaoludega õigus keelduda tunnistajana ütluste andmisest või kes hoiavad dokumenti sellise kolmanda isiku nimel, kellel oleks õigus dokumendi esitamisele samadel põhjustel vastu olla. Ometi ei ole isegi sel juhul lubatud dokumendi esitamisest keelduda, kui selle valdaja või kolmas isik peavad selle esitama vähemalt ühele poolele või kui dokument on väljastatud tõendite kogumist taotleva poole huvides. Lisaks sellele ei saa pool dokumendi esitamisest keelduda, kui kahju, mida ta dokumendi esitamisega endale põhjustaks, seisneks kohtuasja kaotamises (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 248 lõige 2).

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Tõendamisviiside ametlikuks järjestamiseks nende usaldusväärsuse ja tõendusjõu põhjal ei ole alust. Reeglina hindab kohus tõendeid oma äranägemisel. Ometi peavad dokumendid olema seaduses sätestatud ulatuses piisavad tõendid teatavate asjaolude kohta. Ametlikud dokumendid, mille on ette nähtud vormis koostanud selleks määratud ametiasutused, muud riiklikud organid oma tegevuse raames ja muud üksused neile seadusega usaldatud avaliku halduse ülesannete ulatuses, on tõendid nendes ametlikult kinnitatu kohta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 244). Pool, kes eitab ametliku dokumendi tõepärasust või väidab, et dokumendi koostanud asutuse poolt selles avaldatu on väär, peab seda tõendama (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 252). Kirjalikus või elektroonilises vormis koostatud eradokument tõendab, et selle allkirjastanud isik on teinud dokumendis esitatud avalduse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 245). Kui pool eitab eradokumendi tõepärasust või väidab, et selle allkirjastanud isiku avaldus ei pärine sellelt isikult, peab ta seda tõendama. Kui aga vaidlus puudutab eradokumenti, mis pärineb muult isikult kui vastaspool, peab dokumenti kasutada sooviv pool tõendama dokumendi tõepärasust (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 253).

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

Ei, kuid kui seaduses nõutakse teatava vormi kasutamist konkreetse lepingu sõlmimiseks, on väga piiratud võimalus tõendada selle lepingu sõlmimist muude tõenditega kui lepingudokument. Nõuetevastaselt tegutsenud isiku karistamiseks piiratakse tema võimalust esitada tõendeid, mis paneb ta menetluslikult ebasoodsamasse olukorda. Kui seaduses või lepingus on nõutud, et tehing peab olema kirjalikult dokumenteeritud, on vastuvõetavad tunnistajatelt või selle tehingu poolte vahelise juhtumi korral poolte küsitlemisel saadud tõendid, juhul kui tehingudokument on kadunud või hävitatud või kolmas isik on selle ära võtnud ning kui kirjalik vorm oli ette nähtud ainult tõendamise eesmärgil, seda ka tsiviilseadustikus osutatud juhtumite korral (st muude kui kauplemise vaheliste vaidluste korral, kui mõlemad pooled lepivad nii kokku, kui tarbija nõuab seda vaidluses müüja või tarnijaga või kui dokument tõendab usutavalt tehingu sõlmimist; tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 246, tsiviilseadustiku artikli 74 lõiked 2 ja 4). Ühtlasi võivad tunnistajatelt või poolte ülekuulamisel saadud tõendid tehingudokumendi vastu või selle sisu kohta olla tehingu poolte vahel vastuvõetavad vaid siis, kui need ei too kaasa kõrvalehoidmist ette nähtud vormist (vastasel korral on dokument tühine), ning kui kohus peab seda vajalikuks, arvestades juhtumi konkreetseid asjaolusid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 247).

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Jah.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Ütluste andmisest võivad keelduda poolte abikaasad, ülenejad ja alanejad sugulased, õed-vennad, sama joone või astme sugulased ning lapsendamisest tulenevas suguluses isikud. Ütluste andmisest keeldumise õigus säilib ka pärast abielu või lapsendamisest tuleneva suguluse lõppu. Ütluste andmisest ei ole aga lubatud keelduda perekonnaseisu asjades (nt lapse põlvnemise kindlakstegemine või eitamine, abielu tühistamine, lapsendamine ja lapsendamise lõpetamine, surnuks tunnistamine), välja arvatud abielulahutuse juhtumid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 261 lõige 1).

Tunnistaja võib ka keelduda küsimusele vastamisest, kui tunnistaja ütlus võib temale või tema eespool osutatud sugulastele tuua kaasa kriminaalvastutuse, häbi või raske ja otsese varalise kahju või kui ütlus võib endast kujutada olulise ametisaladuse rikkumist. Lisaks võivad vaimulikud keelduda ütluste andmisest neile pihil avaldatud asjaolude kohta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 261 lõige 2).

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Kui ütluste andmisest või kohtus vande andmisest keeldumine ei ole põhjendatud, määrab kohus pärast kõigi kohalviibivate poolte käest keeldumise õiguspärasuse kohta seletuste võtmist tunnistajale trahvi. Olenemata nimetatud trahvist võib kohus kohaldada tunnistaja suhtes kuni nädalast aresti. Kohus vabastab tunnistaja arestist, kui tunnistaja annab ütlusi või vande või kui kohus, kus sellelt tunnistajalt ütlusi võeti, on asja lahendanud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 276).

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Jah. Isikud, kes ei ole võimelised vaatlema või oma tähelepanekuid edastama, ei tohi olla tunnistajad (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 259 lõige 1). Selle võimetuse põhjuste äralangemisel võidakse ütluste andmise keeld tühistada. Asjaolu, et isik saab psühhiaatrilist ravi või on teovõimetu, ei too automaatselt kaasa küsitlemise keeldu. Ühtlasi puudub vanusepiirang, mille möödumisel loetakse laps tajumis- ja tajutu edasiandmise võimeliseks. See, kas last saab üle kuulata, sõltub seega lapse individuaalsest võimekusest ja arenguastmest. Abieluasjade puhul on õiguses sätestatud piirangud seoses alla 13aastaste alaealiste ja poolte alla 17aastaste alanejate sugulaste ülekuulamisega (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 430).

Kehtib ka üldnorm, et kedagi ei või samas kohtuasjas üle kuulata kord tunnistaja ja kord poolena. Poole esindajat võib seega üle kuulata poolte ülekuulamise raames, kuid mitte tunnistajana (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 259 lõige 3). Poole esindajat võib üle kuulata tunnistajana, kuid sellisel juhul peab ta nimetama ülekuulamise ajaks oma asendaja ja pärast ütluse andmist selle volituse lõpetama. Tunnistajaks ei saa olla kaastäideviijad (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 259 lõige 4).

Ütlusi ei saa anda salastatud või konfidentsiaalse teabe saladuses hoidmise kohustusest vabastamata sõjaväelased ja ametnikud, kui nende ütlused põhjustaksid selle saladuse rikkumist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 259 lõige 2).

Vahendaja ei saa olla tunnistajaks seoses talle vahendamise käigus teatavaks saanud asjaoludega, kui pooled ei vabasta teda vahendussaladuse hoidmise kohustusest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 259¹).

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonverentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Tunnistaja kuulab üle kohus. Eesistuja kontrollib esmalt tunnistaja isikusamasust, teavitab tunnistajat kriminaalvastutusest valeütluste andmise korral ja võtab tunnistajalt vande. Ütluste andmiseks vastab tunnistaja eesistuja küsimustele seoses talle teada olevate asjaoludega ja nende asjaolude allikaga ning seejärel võivad küsimusi esitada teised kohtunikud ja pooled (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 271 lõige 1). Eesistuja annab neile sõna, annab õiguse esitada küsimusi ja võib võtta sõna, kui nad seda kuritarvitavad, ning tühistab küsimuse, kui peab seda kohatuks või üleliigseks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 155). Tunnistaja ei tohi ruumist lahkuda enne, kui on saanud selleks eesistujalt loa (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 273

lõige 2).

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Poola õiguses ei ole sätestatud ebaseaduslikult saadud tõendite tsiviilkohtumenetluses kasutamise üldist keeldu. Kohtupraktikas ja õigusvaldkonna kirjanduses esitatud seisukohad ei ole järjepidevad. Valdavalt ollakse seisukohal, et kohus peaks hindama juhtumipõhiselt, milliseid õiguslikke huve tuleks paremini kaitsta: tõendite hankimisega rikutud õigust või õigust õiguskaitsesele. Järelikult, kuigi süüteo tulemusel hangitud tõendid tuleks põhimõtteliselt vastuvõetamatuna kõrvale jätta, ei kehti see ilmtingimata tõendite puhul, mis on hangitud väiksemate õigusrikkumiste kaudu (nt isiklike huvide rikkumine eraelu puutumatus õiguse rikkumisega), eelkõige kui tõendite vastuvõtmise vastu on suur avalik huvi.

Üldreeglina on vastuvõetavad tõendid intervjuu salvestised, kui intervjuul osales tõendite kogumist taotlev pool, isegi kui salvestis tehti ilma vestluspartneri teadmise ja nõusolekuta.

Igal juhul, kui tõendid on hangitud süüteo kaudu (mis on kindlaks tehtud lõpliku süüdimõistva kohtuotsusega), võib kohus seda arvesse võtta kui alust menetluse taasavamiseks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 403 lõike 1 punkt 2).

3.2 Kas minu kui poole antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Poolte suulisi ja kirjalikke avaldusi ei käsitleta tõenditena. Kui pärast tõendite ammendumist või selliste tõendite puudumise korral jäävad juhtumi lahendamiseks vajalikud teatavad asjaolud endiselt selgitamata, võib kohus pooled asjaolude selgitamiseks üle kuulata (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 299) ja seda ülekuulamist käsitatakse tõendina.

4 Kas see liikmesriik on kooskõlas tõendite kogumise määruse artikli 2 lõikega 1 määranud kindlaks muud asutused, kes on määruse alusel pädevad koguma tõendeid tsiviil- ja kaubandusajades toimuvates kohtumenetlustes? Kui jah, siis millises menetluses nad on pädevad tõendeid koguma? Kas nad võivad taotleda tõendite kogumist või aidata kaasa ka tõendite kogumisele teise liikmesriigi taotluse alusel? Vt ka tõendite kogumise määruse artikli 2 lõike 1 kohane teatis

Poolas on üksnes kohtud pädevad koguma tõendeid tsiviil- või kaubandusajades (majandusajades) kohtumenetluste tarbeks.

Viimati uuendatud: 06/01/2026

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.